

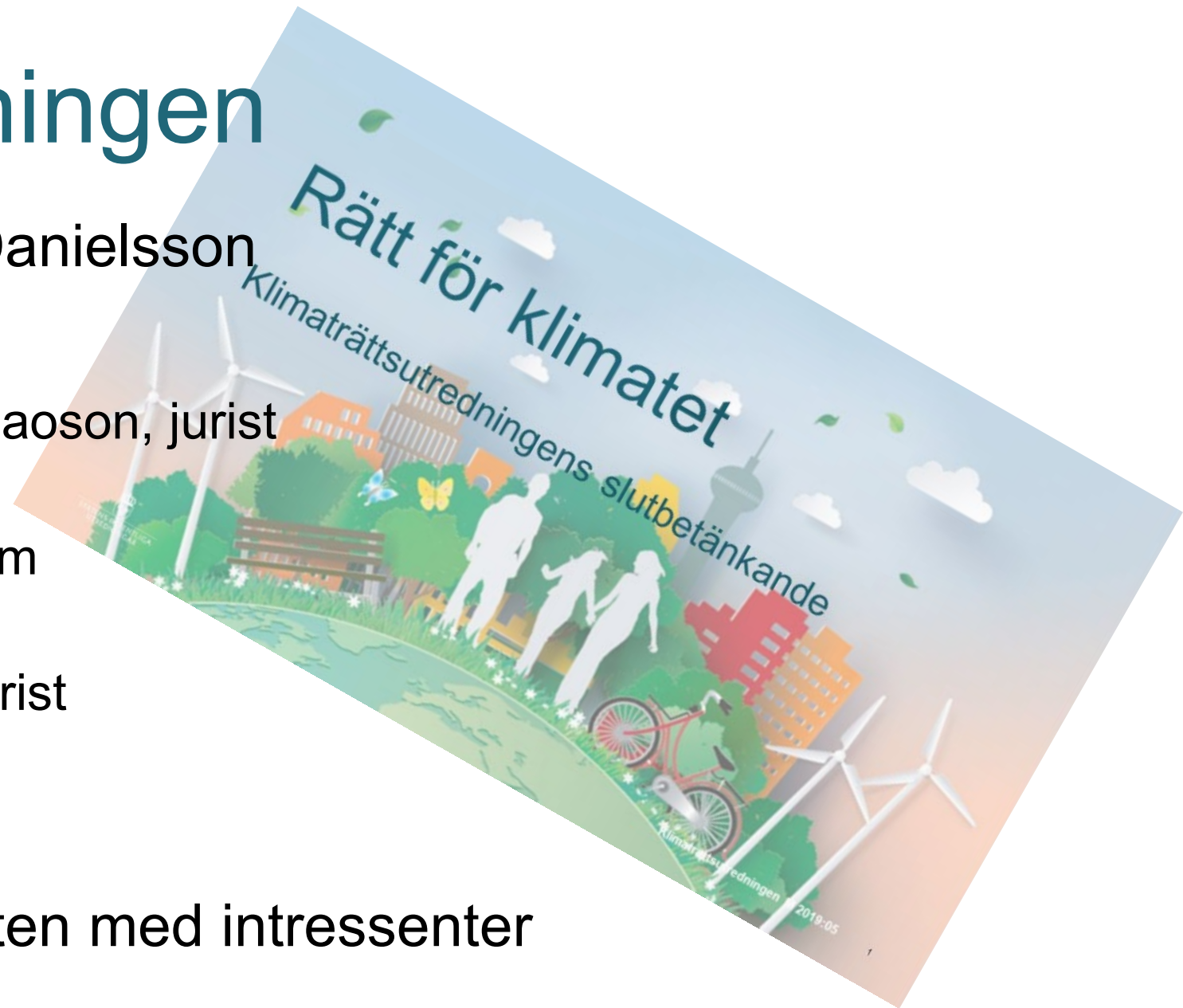
Transportvillkor för företag – varför, hur och för vem

Anders Roth, IVL Svenska Miljöinstitutet

Klimaträttsutredningen

- Särskild utredare Anders Danielsson
- Sekretariatet:
 - Huvudsekreterare Monica Daoson, jurist
 - Li Axrup, jurist
 - Fredrik Holstein, miljöekonom
 - David Mjureke, civilingenjör
 - Ina Müller Engelbrektson, jurist
 - Anders Roth, tekn. lic.
 - Alexandra Venander, jurist
- Expertgrupp och dialogmöten med intressenter

Uppdraget

- Se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag
- Delbetänkande om miljöbalken mars 2021
- Tre områden i slutbetänkandet:
 - Främja bidrag till klimatomställningen
 - Underlätta byggande av elnät
 - Transporteffektivt samhälle
- Inga skatter, nya mål eller ändrad ansvarsfördelning

Förslag infrastrukturplaneringen

- Den nationella planen och länsplanerna ska bidra till, och Trafikverket verka för, ett transporteffektivt samhälle
- Planerna ska bidra till och passa in i ett transporteffektivt samhälle där trafikarbetet med personbil, lastbil och inrikes flyg minskar
- Scenario istället för prognos
- Omprövning av projekt som går på tvärs
- Nationell plan, länsplaner samt instruktioner

Mer fyrsteg önskas

- Introducerades 1997 – men används dåligt
- Från infrastrukturplanering till transportplanering
- Trafikverket ska planera, finansiera och genomföra åtgärder enligt steg 1 och 2
- Fristående åtgärder eller delar av objekt
- Ändring i förordning om statlig medfinansiering
- Kommuner och regioner ska kunna ta emot finansiering
- Trafikverket ska stödja andra aktörer

1.
Tänk om

2.
Optimera

3.
Bygg om

4.
Bygg nytt

Utvecklade stadsmiljöavtal

- Möjliggör finansiering av gångåtgärder i nuvarande avtal
- Utred förhandlingsbaserad avtal
 - Norge och Finland som exempel
 - Stat, region och kommuner
 - Nollväxt av biltrafik som gemensamt mål – också för andra investeringar
 - Större kommuner och stadsregioner
 - Möjliggör större finansiell ram och ökade kommunala styrmöjligheter

Ökat fokus på transporter i PBL

- Planer med betydande trafikflöden
- Fyrstegsprincipen, d.v.s. hur påverkas transportefterfrågan och val av transportsätt av olika alternativ
- Effektivare användning av befintlig infrastruktur
- Både person- och godstransporter

Stärkt roll för länsstyrelsen i fysisk planering

- Uppdrag - verka för ett transporteffektivt samhälle
- I planprocessen (PBL), samråd och granskning verka för:
 - Dämpad transportefterfrågan
 - Effektivare användning av befintlig transportinfrastruktur
 - Främja kollektivtrafik, gång, cykel och effektiva godsleveranser

Transportvillkor i miljöbalken

Transporter till och från tillståndspliktiga verksamheter ska beaktas i tillståndsgivningen till en ny punkt i 22 kap. 25 § miljöbalken. I förekommande fall ska tillståndsgivningen innehålla bestämmelser som behövs för att minska miljö- och klimatpåverkan från transporter som utgör s.k. följd företag enligt 16 kap. 1 § miljöbalken.

Potential

- Knappt 50 % av Sveriges växthusgasutsläpp från tillståndspliktig verksamhet
- Minst 10 % av Sveriges transportrelaterade växthusgasutsläpp från "tillståndspliktiga" transporter
- 1/3 av växthusgasutsläppen från Trelleborgs hamn och Landvetter flygplats – marktransporter till och från

Dagsläge – miljöbalken

- Tillståndstillsståndsprövning ska ta hänsyn till andra verksamheter som behövs
- Ett exempel är s k följd företag som vägar, kraftledningar, farliga transporter
- Närområde mellan 1-10 mil enligt MÖD
- Rådighet – faktiska och rättsliga möjligheter
- Finns vissa domar med villkor – men...

Praxis behöver ändras

- Transportvillkor är dåligt utnyttjat
- Speciellt för klimat/transporteffektivitet
- Därför obligatoriskt att föreskriva villkor när befogat

Vad kan ett villkor innehålla?

- Potential för transporteffektivisering för specifik anläggning
- Gärna beskrivning av konkreta åtgärder
- Mål för att lastbilstrafik inte ska öka genom att...
- Andelen tågtransporter eller andel kollektivtrafik
- Möjliggöra och ge incitament för ökad elektrifiering
- Samordning/fyllnadsgrad på transporter
- Bidra till klimat, frisk luft och god bebyggd miljö

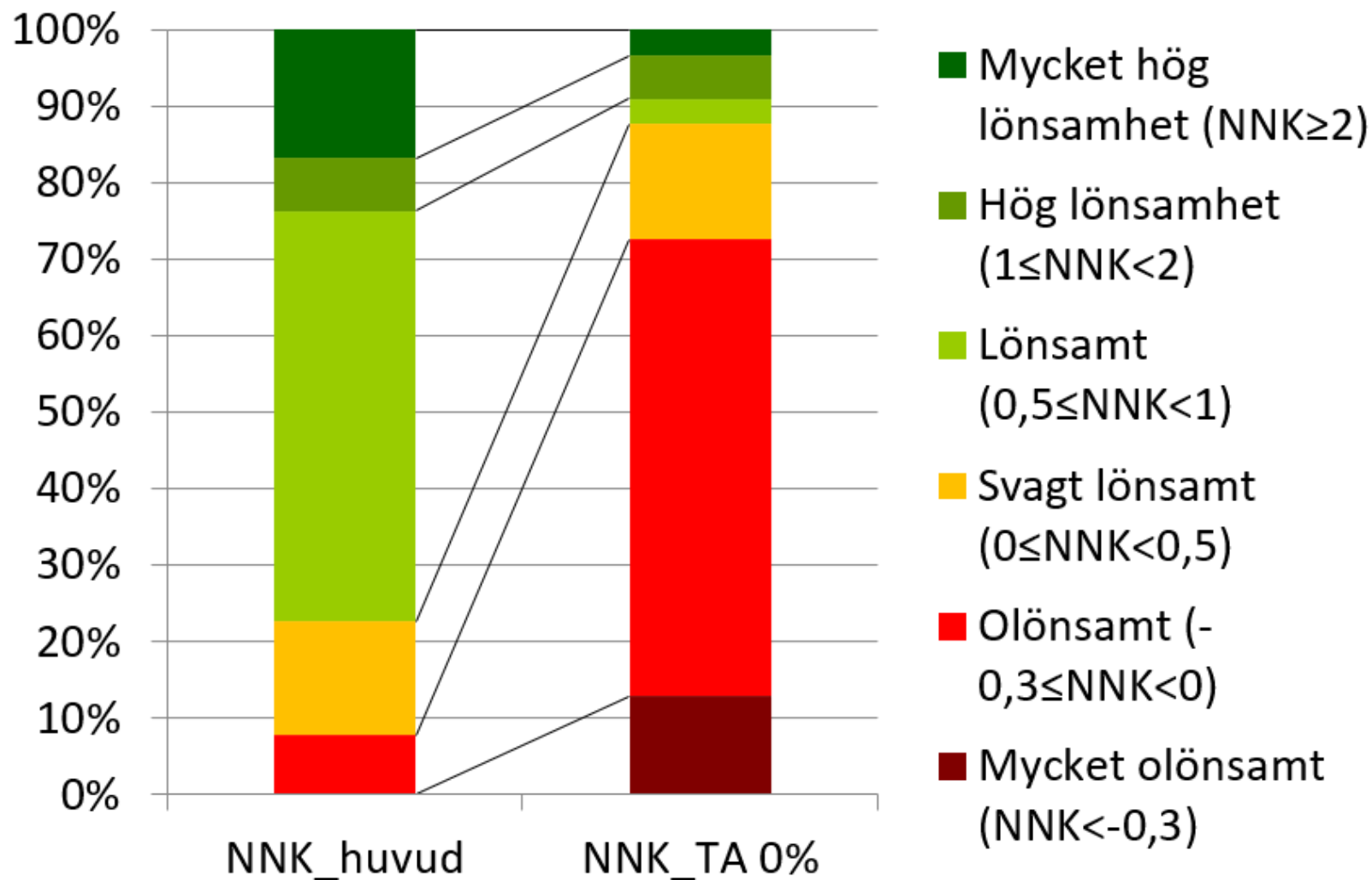
Exempel på verksamheter

Konsekvenser infraplaneringen

- Mer till åtgärder på järnväg, godstransporter med längre och tyngre lastbil och sjöfart
- Mindre till stora kapacitetshöjande vägprojekt
- Mer pengar och mandat till steg 1 som gröna transportplaner samt stadsmiljöavtal
- Bilyta omfördelas till kollektivtrafik, gång och cykel
- Främjar t.ex. lägre hastigheter och högre parkeringsavgifter
- Mer samverkan Trafikverket, regioner och kommuner

Lönsamhet (nnk) för vägprojekt med och utan trafiktillväxt

Mottagande

LEDARE

Ledare: Vägen framåt är att köra mindre bil

PUBLICERAD 06:15

Några remissynpunkter

Länsstyrelsen VG: Positiva: "Det sänder ut en signal att även klimatpåverkan från transporter ska regleras i tillstånd."

VGR: Positiva: "bör dock kombineras med statligt stöd för kollektivtrafikbefrämjande åtgärder."

Göteborg Stad: Positiva

Naturvårdsverket: Positiva

Swedavia: Kritiska

Svenskt Näringsliv: Avstyrker

Mark och miljödomstolen, Växjö/Östersund: Inga synpunkter